

пута Њ. В. Краља Господара

Цетиње, 30. маја

Његово Величанство Краљ Господар, који се налази сада на повратку у своју земљу после посјете, коју је учинио владоцу сусједне нам монархије Његовом Величанству Цару и Краљу Франу Јосифу I., у Бечу је био дочекан са оном ријетком свечаношћу и сјајем каква је својствена аустријском двору. И из извјештаја што их имамо и из писања стране, а особито бечке штампе види се, да је Краљ Господар у Бечу био приликом као гост Аустријског Њесара на величанствен начин.

Као што је познато, Његово Величанство Краљ ишао је у Беч да посјети и поздравни владоца сусједне монархије као Краљ Црне Горе, чиме су добили видан израз сусједски односи међу нашом отаџбином и Аустро-Угарском.

Испраћајући свога узвишеног Краља Господара наш народ, навикнут да вазда очекује повољне резултате за углед и добро Црне Горе, и овом приликом је, по тој урођеној навици, и од ове посјете очекивао да види важност и корист и у тим се својим надањима као и увјек до сада, кад год је Његово Величанство Краљ ишао ван своје државе, није преварио. Наш Господар и у путу за Беч и у самом Бечу дочекан је изванредно, чиме је и сиједи Аустро-угарски Монарх и сусједна монархија дала очигледан доказ о својем добром и пријатељском расположењу према нашој земљи и нашем Узвишеном Владару. А кад је тај сусјед моћан и просвјешћен као што је то Аустро-Угарска, онда је то пријатељско расположење једно од јаким јемства нашега мирнога напредовања.

Топли и срдачни дочек, који је Краљу Господару указао и сиједи Аустријски Монарх и сусједна Монархија, јасно је и овом приликом испољио како лијеп глас у великом образованом свијету ужива наш Узвишени Владар а преко њега и наша драга Отаџбина, што испуњује наша срца великом радошћу и све нас оправданим поносом. А како ту пажњу и видно признање указује стародревни бечки двор и његова пријестоница Беч, центар цивилизације и огњиште гостопримства — како то мудро рече наш Краљ Господар у разговору с једним бечким новинаром, — наша је радост у толико већа и наш понос у толико јачи.

И сусретање Краља Господара у Трсту од стране нарочитог Њесаровог изасланства, и дочек Краља Господара од стране сиједог Монарха, и пријем Краља Господара у аустријској пријестоници, као год и одликована и почастима које су Краљу Господару за све вријеме његова боравка у Бечу указивали,

па, међу осталим, и наименовање за главара једног аустријског пука, све су то видни докази, да се на Њега гледало као на особито пријатеља, да у свему томе није провијавало само крута званичност, чему су доказ чак и саме здравнице прожете тоном осјећаја, који се ријетко сусријећу у сличним званичним приликама, што је и „Нова Слободна Преса“ лијепо опазила и нарочито истакла.

У Трсту је Његово Величанство Краља, гдје га је из Бара довео царски јакт „Гаа“, дочекало нарочито изасланством под предвођењем генерала Шпрехера, који је Његовом Величанству Краљу аташирин, и предано му својеручно врло ласкаво писмо Њесарово, којим му узвишени и племенити сусјед саопштио да га је назначио за главара педесет пете регименте. Ту су Краља на јакту поздравили и гувернер и командант поморског округа.

На јужној жељезничкој станици у Бечу, која је за ову прилику била величанствено окићена, Краља Господара дочекао је сиједи аустријски монарх Његово Царско-Краљевско Величанство, надвојвода Петар Фердинанд, Франц Салватор, Фридрих Карло Алберт и Рајнер и многи високи достојанственици. Једна почасна чета 24 пјешадиског пука с музиком — на челу била је у парадни постројена на перону. На десном крилу били су: командант корпуса подмаршал гроф Циглер, војни гувернер Беча подмаршал Викилил, гувернер доње Аустрије Бинерт, префект полиције Брцезовски и посланик на Цетињу барон Гизл.

Када је испред девет сати при-спио Њесар у униформи маршала са лентом Данилова реда, поздрављен је химном, после чега је прегледао почасну чету и држао серкл.

Долазак Краља Господара

Тачно у 9 сати ушао је у станицу посебни дворски воз, на шта је музика засвирала црногорску химну. На вагонском прозору појавио се Краљ Никола у народном црногорском одјелу са лентом Св. Стевана. При Његовом силаску из вагона Цар му је пошао у сусрет и Владари су се врло пријатељски руковали. Стојећи Краљ Господар с десне стране Њесареве, прегледао је почасну чету. Затим је Цар представио Краљу веледостојнике, а Краљ Њему своју свиту, с којом се Цар разговарао. При сиједану владара у кола народ Их је одушевљено поздрављао.

Вођња у Хофбург

Пут од станице до Хофбурга, гдје је Краљ Господар одсио, окићен је био зеленилом и цвијећем, гирландима, црногорским грбовима и заставама. На многим мјестима биле су импровизирани трибине, пуне публике, која је приредила владарима бурне и одушевљене овације. Красан је био утисак што је правила ова непрегледна повор-

ка кочија, у којима су сједила господа у сјајним униформама, а нарочито је пажњу привлачила прва четворопрежна кочија, у којима су сједила два најстарија европска владара, од којих је Краљ Господар својим живописним црногорским одјелом и марцијалном појавом изазивао силно интересовање. Пред двором се био такође окупио непрегледни народ, међу којим је било и много словенских ђака, који су бурно клицали приређујући овације владарима.

Када је свечана поворка стигла до Бурга, упадале су у очи мајестетичне и грациозне декорације огромне палате, окићена зеленим вијенцима и разнобојним свјежим цвијећем, над којим су се лепршале разне заставе.

При доласку дворских кочија у Хофбург, на коме је истакнута црногорска застава, гарда уз свирање труба и лупу добоша одала је пред перси.

У Бургу

Као и на станици, тако је Краљ Господар био дочекан и у Хофбургу сјајним церемонијалом. Док је музика свирала црногорску химну, догле су се владари силазили из кочија и улазили у Хофбург, чиме је улаз такође био сав окићен вијенцима, зеленилом и многобројним заставама.

На дну скала дочекао је Краља Господара први дворски велики церемонијал гроф Монтенуово, као и велики церемонијал Кролојевски. У сали су поздравили Краља министар Бертолд, дворски веледостојници, министар Ауфенберг, министри аустријски и хонведски министар Хазај у име кабинета угарског. Краљ је држао подужу серкл. После кратког бављења у апартаманима Краљ је вратио посјету Цару, гдје му је исти саопштио наименовање за шефа 55. пука. Иза тога је Краљ посјетио чланове владајућег дома. Затим је Краљ Никола положио у капуцинској цркви вијенац на гробовима Царице Јелисавете и Престолонашљедника Рудолфа. У један сат био је ручак код Цара. У 3 сата после подне Краљ је примио у Хофбургу дипломатски кор, затим је отишао у сусједну народну башту, гдје је положио вијенац на споменик Царице Јелисавете. Краљ се осјећа врло добро и дубоко дирнуо општим, а особито с Краљевице Му стране учињеним пријатељским дочеком. Велика маса свијета сакупљена пред капуцинском црквом као и у народној башти симпатично је поздрављала Краља.

У вече је био у Шенбруну галадине у част Краља Господара, на коме су присуствовали Цар, Краљ Господар, чланови царске породице, министри иностраних дјела Бертолд и Д. Греговић, свита и веледостојници.

На гала динеу Франц Јосиф подигао је Његовом Величанству Краљу Господару шљедешу здравицу:

„Врло ми је пријатно што могу изразити Вашем Величанству оно живо задовољство, које осјећам желећи Му добродошлицу. Посјета Вашег Величанства даје ми прилику да Му данас поновим израз Мојих најискренијих осјећаја, које Сам имао задовољство да Му

посвједочим на дан педесетогодишњице владавине када је Ваше Величанство подигло Црну Гору за Краљевину. Надам се, да ће присуство Вашег Величанства у Бечу допринијети да се још више побољшају односи доброг сусједства и пријатељства, који постоје између наших држава. Гајећи најбоље жеље за срећу јуначког народа црногорског, желим да Вас увјерим, Сире, да Ваши напори, којима је циљ напредак Ваше земље и одржање мира, могу вазда рачунати на Моју симпатичну потпору. Дижем чашу у част Вашег Величанства и пијем у здравље цијеле Краљевске Породице.“

Краљ Господар одговорио је на Цареву здравицу шљедешом здравицом на француском језику:

„Благонаклоне ријечи, које ми је Ваше Царско-Краљевско Апостолско Величанство унутило, јако су ме дирнуле те га молим да изволи примити израз Моје искрене благодарности. Окрећући очи на прошлост, ја видим Моју владавину од педесет година стално обиљежену драгоценом симпатијом, коју ми је Ваше Величанство указивало, као и недавно још приликом обнављања Црногорске Краљевине што ми је благоволило дати доказа Својег посебног интересовања.“

Ваше су доброту, Сире, оне које се не заборављају и ја ћу их се сјећати увјек, као што ћу се такође опомињати са срећом ласкавог и пријатељског дочека које ми је Ваше Апостолско Величанство указало. Црна Гора, налазећи се поред велике хабсбуршке монархије, богато се користи њеним сусједством и осјећа њена економска добротина, дугујући јој за напредак своје културе и цивилизације. Такође сам сретан што могу увјерити Ваше Величанство, да сви Моји напори теже да се што више приврде везе доброг сусједства и пријатељства, које срећно постоје између Његове царевине и Моје земље. Пошто је напредак Мога народа и одржање мира узвишена циљ Мојих старања, то врло искрено благодарим Вашем Величанству на симпатичној потпори, коју ми извољева указати, те ће ми тиме олакшати ту задаћу и у тим осигурањима ја ћу наћи још више подстицања, јер долазе од Узвишеног Владара, који с правом ужива осјећаје свеопштег поштовања и дивљења, који су дубоко урезани у Моје срце. Ваше Царско Краљевско Величанство изнијело је на врхунац своју доброту додирнувши најосјетљивије жице једног старог војника, давањем Му у сопственост један пук Његове сјајне војске. Дозволите, Сире, да Вам за то изразим Моју најдубљу благодарност. Краљица и Моји синови биће ванредно дирнути споменима, које им је Ваше Величанство одредило и ја Вам у Њихово име захваљујем из свег срца. Дижем чашу у драгоцену здравље Вашег Царског-Краљевског Апостолског Величанства, у оно цијело Његовог Дома, пијем за срећу и напредак Његових народа.“

Послије тога била је представа у царском позоришту.

Тиме је први дан боравка Краља Господара у Бечу био завршен.

Другог дана

У недељу, другог дана, у мермерној сали Хофбурга Престолонашљедник Фрањо Фердинанд са Престолонашљедницом, дао је ручак у част Краља Николе, на коме су присуствовали: министар иностраних дјела црногорски и остали веледостојници црногорски, министар Бертолд са госпођом, веледостојници дворски и државни, министар војни и барон Гизл. Послије ручка Краљ је у дворској ложи присуствовао тркама, гдје се живо разговарало с члановима Царске Породице.

На интимној вечери у Хофбургу присуствовали су Шпрехер, барон Гизл, дворски церемонијал гроф Монтенуово и први шеф одјељења министарства иностраних дјела Мађио, нарочито позвани. Краљ је присуствовао смотри аутомобила, коју је цар у Шенбруну држао, затим се врло пријатељски поздравио с Царем и осталим члановима царске породице.

Цар је одликовао Краљицу Милену Јелисаветиним орденом, Напљеднику Данилу подарио је Своју слику у брилијантима са Својеручним потписом, Књазу Мирку подарио је Леополдова ордена велики крст, Књазу Петру велики кордон Гвоздене Круне; министра Греговића Цар је одликовао орденом Гвоздене Круне златном степеном и подарио му велику златну кутију са Својим монограмом.

У вече је Краљ примио у посебној аудијенцији министра спољних послова Бертолда. А прије тога оставио је Своје карте код Монтенуова, Бертолда, папиног нунција, амбасадора и министара.

Повратак

Пошто се у понедељак изјутра Краљ Господар опростио са принцем Монтенуовом и великим церемонијаром грофом Шоланијевским, одвезао се у 7¹/₂ сати праћен командантом корпуса Шпрехером и свитом отвореним дворским колима на западну жељезничку станицу. Краљ Господар био је у униформи аустриског пуковника.

Исто вече, у понедељак, Краљ Господар приспио је у девет сати у Трст засебним дворским возом праћен почасном Својом свитом.

На станици принц Хохенлое предао је Краљу Господару телеграм, којим му Цар честита рођење унука.

Са жељезничке станице Краљ је отишао на дворски јахт „Геу“ гдје се опростио са почасном свитом.

ПОДЛИСТАК

ХОРЛА

— Guy de Maupassant

(5)

Моја се столица заљубила, свијетљка се повалила и угрну, а прозор се залуни, као да се кроз њега у поћ снасно ухваћени злочинац прихватавши објема рукама крила прозора.

Дакле је побјегао, поплашио се, поплашило се мене.

Ја ћу га дакле сјутра, али једанпут касније, једног дана моћи тражити у својим рукама, у својим пазулама и притиснути га на земљу; не триду ли и не колу ли кадгада нећ свога господара?

18. августа. — Мислио сам читав дан. Да, ја ћу му се покорити, следићу његово указивање, испунићу његову вољу, бићу услужан, подложан, кукавица. Он је јачи, али доћи ће већ час...

19. августа. — Знам — знам — знам све. Управо сам у Revue du monde scientifique читао ово:

Из Рио де Јенера долази чудновата вијест. Онај час бјесни у провинцији Сан Паоло црква крета епидемичке лудости, која се мора упоредити заразним болестима, које су владале у средњем вијеку међу европским народима. Становници збуњени остављају своје

Одзив штампе

У писању бечке штампе поводом Господарева посјете види се једнодушност у признању Господареву и Црној Гори. Сви велики листови доносе топле поздравне чланке.

Службени „Винер Абендпост“ пише: Међу европским владоцима Црногорски Краљ, наш мили гост, по годинама владања најближе стоји на шемцару. Миу Аустро-Угарској умјемо достојно цијенити заслуге, које је Краљ Никола, као високи васпитач стекао на свијем пољима културног рада за своју државу, која снажно напредује. Лојалним сусједским учешћем пратимо напредовање најмлађе европске краљевине. Сви смо прожети најљепшим жељама, поздрављајући Краља Николау искреном добродошлицом.

„Фремденблат“, орган министарства иностраних дјела, у уводном чланку, поздравља Господарев долазак у Беч бираним ријечима, слави његову дугу владавину пуну дивљена достојног културног рада, којем је један храбри и витешки народ уздигнут на степен заједнице европске просвјетљености. Краљ Никола јер, вели, искористио мудро и необичном изражљивошћу одличне природне дарове својих Црногораца, којима сав цивилизовани свијет признаје јунаштво и од њих је створио државу, за коју читава Европа има само ријечи хвале. Монархија се искрено радује напретку Црне Горе, којој, као и осталим балканским државама, жели напредак и успјешно мирно развиће. Краљ Никола, који је изврстан дипломат и државник, врло добро зна да је наша монархија прожета мирољубивим тежњама, зато је посјета Краљева у вријеме турско-талијанског рата очигледан доказ да и Краљ Црне Горе дијели исте тежње у корист мира на Балкану, чиме ће Црна Гора стећи још веће заслуге и још шире опште признање као елемент мира и реда.

Изванредно топле и срдљачке поздравне чланке доносе два највећа бечка листа „Neue Freie Presse“ и „Tagblatt“. И они су пуни хвале за Краља и Црну Гору, радују се Краљеву доласку и веле, да ту радост дијели сав Беч. Краљ Никола је, веле, код нас одавно радо виђен. Црну Гору сви ми цијенимо и жељимо са њом бити у најбољем сусједству. „Tagblatt“ вели: Краљ Никола је одавно добио назив највећег Југославјанина. Сад је то више него икад до сада. У истоме правцу

куће, напуштају своја села и поља, јер траже, да их неко гони, да су опједнути и закупљени као животиње у луцевој упореди од неких бића, која су невидљива, према их се може додирнути, од вањирама сличних том, а која пију осим тога воду и млијеко, а бића, која се у првом реду хране пиховим животом, да се, како се чини, не додичу друге хране.

Професор доц Педро Хернику одговарао је у пратњи многих познатих љедара у провинцији Сан Паоло, да на лицу мјеста проучи узорке и симптоме те особите збуњености и да узмогне предложити дару сходне мјере, којима ће се болесно становништво опет дозвати к свијести.

Ој, сад се сјећам, сјећам се красног и поносног бразилског једрењака са три јарбола, који је 8. маја пловило испод мојих прозора у Сену. Чинио ми се онда тако красан, тако чист и свијетло. То биће је било на њему. Дошло је онда, одакле потиче, видјело је моју биједу кућу и скочило је са брода у ријеку. Ох, мој боже! Мој боже!

Сада знам све. Сад ногаћам. Прошло је доба кад је човјек владао.

Он је дошао, он, који је био прва бојазан првих, наивних народа: Он, којег су страшнији свештеници протјерали, којег су чаробњаци призивали у тамним поћима, а није дошао, којему су у слутњи пролазили

пишу и сви остали листови. Овдашњи страни кореспонденти телеграфски су раширили изводе из поздравних чланака по цијелом свијету, додавши, да је Краљева посјета у Бечу направила најљепши утисак, особито наглашују велику пажњу, коју је Цар указао Краљу именовавши га шефом 55. пука пјешадије.

„Винер Алг. Цајтунг“, поздрављајући Краља Никола, вели, да онај који пође у Црну Гору може се увјерити о огромном напретку постигнутом под мудром владавином њеног монарха. Није давно било кад се пут у Црну Гору сматрао као нешто одважно, који предузимаху путници жељни догађаја, а данас велика маса туриста користи се прољећем и јесени да обиђе Цетинје, Подгорицу и Никшић, гдје се има доста што шта видјети. Западна цивилизација продире јако у тој земљи. Краљ Никола је данас може бити у цијелој Европи најпопуларнији владар, а особито у Аустро-Угарској.

„Н. Сл. Преса“ констатује да је Цар Фрања Јосиф дочекао Краља Никола особитим пријатељством. Здравнице измијењене прожене су тоном осјећаја који се ријетко сусријећу у сличним званичним приликама. У Краљевим ријечима испољава се велика радост, коју Му је Цар учињено наименовавши га шефом пука, што ће још више зближити односе Аустро-Угарске и Црне Горе, која има велику важност по мир на Балкану.

Краљ је изјавио уреднику „Н. Беч. Дн. Листа“ велику радост на посјети Беча, кога Краљ слави као центар цивилизације и огњиште гостопримства. Краљ не може да нађе довољно ријечи да изрази Своје задовољство на указаном Му пријему од стране Цареве. У давању Му пука Краљ види одликовање земље и јуначке црногорске војске и враћаће се с неизгладним убјеђењем, да је монархија прожета најпријатељским осјећајима за мирно развиће Црне Горе.

Цетинје, 30. маја

У Бечу је покренуто једноуспјешно покретање Савеза на Дунају. Циљ је био аутомобилом са собом, багеним свијетликом Ивом Хервошћем и секретаром П. Пашчићем. Лука Јелић, студент на Беогу, опалио је три револвера метка на њих Једно тако је погодио Хервошћа, а два су промашила. Јелић се дао у бјегство и кад га је лавдар хтио задржати, ранио га је. Исто тако је ранио и чиновника полиције Фуцкара кад га је хтио задржати. Најад је Јелић ухваћен и предан полицији. Свијетлик Хервошћ теško је ранен.

господари свијета давали све оне оријансе или сибунше пралике оријанса, натукана, духовна, вила и худих бијезова. Послије сурових предочавања, која су настала из примитивног стеча, схватили су га људи јасније. Месмер га је наслућивао и љедари су већ пред десет година тачно одредили битност његове моћи, прије него ју је он стао извршивати. Они су се поиграли са оружјем новог владара: способношћу, наметнути спутаној луцевој души тајну вољу, они су ту способност назвали: магнетизам, хипногизам, суестеја и којикаво другачије. Ја сам видио, како су се с том страшношћу моћи играли као неопрема дјеча. Ми некретни, пусти људи! Он је дошао, он — он, — како се зове, он — чини ми се, као да ми довикује то име а ја га никак не чујем, он — да, он то име више, ја прислушкијем, не могу. — понови — он — Хорла — чуо сам — Хорла — то је он — Хорла — ево га!

Ој, јастреб је провадро голубицу, вул је пождерао јање, лав је прогутало бивола у првог његових пилетих ројева. Човјек је отел убио лова стрелицом, мачем, прахом и оловом. Али Хорла ће из човјека начинити оно, што смо начинили ми из коња и вола и нашу ствар, нашег слугу, нашу храну — и то све снагом наше воље. Ми пусти некретници!

Сави краљ Фридрих Август приликом преглета војске био је с коња и повриједио десну ногу.

У Милану су адвокати огласили истрају због педоголног броја судија и судских просторија.

Ново и још и неотворено позориште у Штутгарту запалио се услед оксидације бочнице сијетљке. Како је ватра брзо угашена, штета није велика.

Крајем јула аустријски министар спољних послова гроф Бертолд иде у Раковицу да се представи талијанском краљу и да се састаје са талијанским министром спољних послова.

Влада у Србији тражила је од П. Скупштине вавредин кредит у износу два и по милиона динара за набавку оруђа и муниције.

У Бипи је настао покрет противу зајма на страни и противу странаца. Сви су изгледали да је боксерски устанак на помоду. Међу странама за владао је велики страх. Кишеске власти држе се пасивно.

Немачки рајхстаг одложио је своје сједнице до 9. октобра.

Радост у Краљевском Дому

У времену, кад се Његово Величанство Краљ наш узвишени и премилостиви Господар налазио у Бечу у посјети аустро-угарском двору, гдје је дочекан са оном блиставом помпом, која је јединствена аустријском царском двору, на наш Краљевски Двор излио се божји благослов: У понедељак изјутра Њено Краљ. Височанство Књагиња Наталија срећно се породила. Њихова Краљ. Височанства Књаза Мирка и Књагину Наталију Бог обдарно још једним мушким чедом, петим по рођењу, а трећим у срећном животу.

Вијест о рађању трећег сина Књаза Мирка јако је је обрадовала наш Владалачки Дом и цијелу нашу земљу. Нарочито је велика радост Њихових Величанства Краља Господара, који је ову радосну вијест добио на путу, ван земље и Краљице Мајке, што су дочекали да се њихови млади изданци све више шире и узвишена Краљевска Породица принавља новим младим члановима.

На глас овога радоснога догађаја, који је дубоко одјекнуо кроз цијелу земљу и свуда топло и срдљачно примљен, у пријестоници је тога дана од ране зоре завладало опште расположење, које је добило видног израза у томе што су сви пријестонички кругови похитали да срећним родитељима честитају ову општу радост, а тако исто су и из свију крајева земље похитали са телеграфским честиткама, изјављујући своју велику радост на овом божјем дару, којим је

На ипак се животиња кадгада разбјесни и ухрти онага, који ју је узгојио. И ја хоћу... могао бих... али човјек би га најрије морао познати, догађути га се, видјети га. Учењаци веле, да је ово животиње другачије него наше, да не види тако, као наше око... а моје око не може познати тога новајлију, тога придошлицу, који ме пригњетана!

Зашто? Ој, сад се сјећам ријечи каубуџера са Мон Сен-Мишела: — Видимо ли ми мазар само стотв двога што је на свијету? На примјер вјетар — најјача природна сила, која обара људе, руши куће, чуна дрвље са кореном, бурна море до водених брда, мрви поћине и калсуре, а најрије броне бана на коњо, тај вјетар што убија, зашвади, стече и ураниче — јесте ли га већ видјели? На ипак је ту.

И ја познатијам још даље. Моје је око тако слабо, тако неусавршено, да не може распознавати ни чврстих предмета, ако су само прозирни попут стакла. Ако пред њим стоји велико стакло од огледала, које није страпа замазано, то је моје неусавршено око криво, ако наерљам на њега, као што птица, која је залутала у собу, развије главу о стакло од прозора. Стогину ствари вари око. Што је дакле чудно у том, ако не може распознавати ново тијело, кроз које пролази свијетлост?

— Наставиће се —

обдарен наш узвишени Краљевски Дом и Њихова Величанства озаре- на на заранцима свога живота нај- већом родитељском радошћу.

Цијелог тога дана пријестоницом је провијавала велика живост и на све стране је одисало радошћу, а у унутрашњости су у многим мје- стима поводом тога приређивана народна весеља, приносећи топле молитве Милостивом Творцу за сре- ћу и напредак Краљевског Двора и живот и здравље младог Кња- жевића.

Арбанаски покрет

— Арбанаско питање као европско —

„Frankfurter Zeitung“ доноси чланак од Фриха Лорха из Штутгарта, у којему ве- ома прегледно излаже повијест арбанаског покрета за пошљедњих година. Писац констатује, да је огњиште новог врења код Ђаковице и Призрена, дакле у оном истом дијелу Арбаније, које се био побу- нио 1910 год. Овога пута Арбанаси тра- же право ношења оружја, неке олак- шнице у војној обавези и најзад накнаду за штете које су им наниле владине чете, савлађујући пошљедњи њихов устанак.

Кад је сада Италија пренијела рат у Егејско Море, турска је влада — вели писац — овим устанком доведена у нај- већу невољу. Она не може, као лани, у исто вријеме ступити против устаника и с мора и жељезничком пругом Митровица — Скопље— Солун већ је упућена на же- љезничку везу са Цариградом. Из тога ће обзира Турска гледати да свакако умири Арбанасе. Но кад би они по гра- довима смјели носити оружје — јер по планинама то и сада раде поред све за- бране — зар се неће тада поново вра- тити својим ранијим захтјевима и поново тражити, да се ослободе од давања по- реза и службе у војци? Ко познаје Ар- банасе, тај неће ни за час сумњати у то. Тада ће поново отпочети сукоби и планути устанак, па било то ове или наредне го- дине. А никако није искључено — настав- ља Лорх — да би се једнога лијепога дана Италијанци умјешали у арбанаско питање, ако само Италији у садашњем рату дође вода до ушију. У томе случају она се не би осврћала на своје обећање, које је дала силама, да неће пренијети рат на Балкан, већ би крајњим средствима присилила Европу, да се zaloжи за њу. Проматрано с тога становишта, арбанаско је питање данас европско питање велике важности.

Поглед по свијету

Крвав призор у сабору

Од како је за предсједника угарског сабора дошао гроф Стјепан Тиса, према саборској опозицији се стало строго да поступа, а у пошљедње вријеме и бра- хијално. Посланици из опозиције због свог држања кажњавани су удаљавањем са сједнице, а када су они покушали и преко тога, да уђу у скупштинску дво- рану и присуствују сједницама, Тиса их је жандармима изабацивао на поље.

Тако грубо држање опозиционе посла- нике раздражавало је у толикој мјери, да је за вријеме једне сједнице дошао у сабор искључени посланик 48-машке се- љачке странке Јулије Ковач и пошао ли- јевим кулоаром у новинарску ложу, па тако ушао у саборску дворану. Ковач није наишао никаква запреку и брзим корацима појурио је на предсједничку еста- дру, потегнуо револвер из цела и опалио на предсједника грофа Тису три метка, но ни један није грофа Тису погодио. Ковач наперим на то револвер у себе те једно за другим испали три метка. То се догодило са тако муњевитом брзином, да је владина странка остала као ока- мењена.

На рањеног Ковача полетјели су онда раздражени посланици из већине и стали га газити, те су га новинари једва из њихових осветљувивих руку спасли.

Врење у Арнаутку

Побуна Арнауца заузима све озбиљнији карактер. Повлачење Арнауца, послје сукоба с турском војском око Пећи не значи престанак борбе. Напротив, Арна- ути се тек спремају на отпор. У Скопљу влада због тога велика узрујаност, на- рочито послје одговора војном запо- вједнику из Цариграда, да му могу по- слати само два батаљона војске. Турске посаде у Приштини, Пећи и Ђаковици неће моћи да се одупру бунтовницима без појачања. Нарешена је мобилизација резервиста битолске и скопљске диви- зије. Осладно стање биће потегнуто на читав пећски и дебарски крај.

Косовски валија управо је опет на побуњене Арнауце проглас, у ком их по-

зива на мир. У прогласу се обећава, да нико од Арнауца, ко се за два дана вра- ти кући, неће бити прогњен. Послје тога рока поступаће војска немилосрдно с бунтовницима. Но Арнаути и не мисле на предају.

Срби у Америци

Недавно је конгресман Бурнет у Ва- шингтону донио предлог о уселеницима и предао га на ријешење, у ком се вели: „Нека конгрес усвоји закон, да се у будуће у Сједињене Државе пуштају са- мо оне особе, које знају читати и писа- ти, а уз то да се сваки од њих мора подврћи усмено испиту из устава аме- ричког, те који буду повољно одгово- рили на 12 главних тачака, да се само они могу пропустити, а ови остали да се врате“.

Други конгресман, Рут, донио је пред- лог, да се не допушта улазак у Сједи- њене Државе свима политичким бјегун- цима из других земаља.

И један и други предлог је неоправдан и противу њих се дижу протести од свакуд.

Српско Американско Друштво у Чика- гу сазвало је српски народни скуп у недељу 12. о. м. Скуп је донио резолу- цију противу тих конгресних предлога, који је послао Конгресу, Предсједнику Тафту, секретару Трговине и Рада, као члановима Представничке Куће државе Илијониса.

Мисли

Ко неће да чује, тај обично осјети.

Колика је трагедија у ријечима: немам шта да изгубим, јер ништа немам!

Наша је слобода у нашем схватању.

Своје мане тешко ко онажа, док му те исте мане код других боду очи.

Много је њих који се упињу да задо- воље сваког и да се допаду сваком, па дочекају да су сви противу њих.

Не питај ко је уз тебе, него шта је уз тебе. Ако си у праву, више ти вриједи, него да су све силе уз тебе.

Мање је зао онај који чини зла дјела, него онај који не да да има добрих.

Човек највише пострада због чежње за оним што ће му скрхати врат.

Ко се духовно лијечи, не улијевај му страх, него стид.

Српство

Срби у Трсту. Покојни Ристо Шку- љевић, трговац у Трсту, завјештао је српској општини у Трсту сав свој иметак од 1.500.000 К. Приход тога иметка има да ужива његова рођака Цвијета Бара- кова а послје њене смрти српска оп- штина у Трсту. Но послје смрти Цви- јете Баракове дужна ће бити општина да исплати рођацима Ристе Шкуљевића К 500.000. — Српска општина у Трсту сада ће подићи дом за српску трговачку и занатлиску омладину, у коме ће мла- дићи из Босне-Херцеговине, Далмације, Хрватске, Славоније и осталих српских крајева имати стан, храну, одијело и остале потребе. И тако ће вриједни Срби трговци опет обновити српску трговину у Трсту, на Приморју, а и у осталим срп- ским крајевима.

Покрет Срба учитеља у Турској. Као што јављају из Скопља, међу Србима учитељима у Турској води се покрет за пасивну резистенцију. Они изван школе неће узети учешћа ни у каквом раду. Урок томе покрету је овај: Млађе учи- тельство призренске богословско-учитељ- ске школе, или тачније одређено, сви они, који немају више од 12 година своје службе, потпуно су убијени морално и материјално законом, који им је прије двије године прописала просвјетна власт. Док остали учитељи у дванаестој години службовања имају 125 динара месечне плате, докле онај из богословско-учитељ- ске школе у Призрену има само 70 ди- лара. Но и то је добио тек прије годину дана, а до тада је имао само педесет. Овај положај својих другова осјетили су и сви други учитељи, с тога су у више њихова покушавали да легалним путем издјестују ријешење положаја ових па- женика, али је глас њихов остао као пра- јорак који звечи. Томе треба дати још још уобичајени распис, који на крају сваке школске године упуте митрополије својим подручним учитељима на потпис и примање к знању „да се ни један учи- тељ не смије никуд удаљавати од свог мјеста службовања, јер ће у противном бити најстрожије кажњен и да се у времену овогодишњег распушта неће ни-

коме одобрити осуство“. Овај тешки ма- теријални положај и одузимање сваке слободне кретања изазива учитеље на пасивну резистенцију. За то највише цркве- но-просвјетне власти не би смјеле да дају учитељима повода за овај судбоносни корак српских учитеља, без којих српски народ у Турској има необично мало на- родне интелигенције.

Биоградски гимназисти у Бугарској. Бугарски листови јављају, да су ученици виших разреда биоградских гимназија учинили екскурзију у Бугарску од 13. до 19. маја, посјетивши Софију, Варну, Плов- див и Бургас.

Доситијев Споменик. У петак је сти- гао у Биоград Доситијев споменик, дјело загребачког вајара Рудолфа Валдеца. Спо- меник ће поставити Мартин Лајер, пре- дузимач из Загреба, на Теразијама, на мјесту између „Москве“ и „Балкана“.

Конгрес Срп. Трговачке Омладине. Овогодишњи, пети конгрес Српске Трго- вачке Омладине одржаће се у Панчеву, 7. августа. Панчевачка трговачка омла- дина с великим је одушевљењем прихва- тила ово ријешење, да се конгрес у Пан- чеву одржи, а управа панчевачке трго- вачке омладине учинила је већ нужне претходне кораке у том правцу. На кон- гресу ријешити се неколико важних пи- тања, која ће бити од великог значаја по цијелу будућност Српске Трговачке Омладине.

Словенство

Бугари на југословенској умјетничкој изложби. Бугарски умјетници у Софији организују излет софиског грађанства до Биограда, ради четврте југословенске умјетничке изложбе. У Србији Жељезничка Дирекција одазваће се молби да цијеле на жељезницама и за долазак и за по- вратак њихов буду ниже од обичних.

Тршћанска порота. Тршћански Тали- јани дижу силу грају, што се у по- шљедње вријеме пред тршћанском поро- том водило неколико чисто словенских расправа. Они гледају у томе провака- цију и атентат на талијански карактер Трста. Њихови листови пишу као по- мамни због ових словенских расправа. Њихови посланици интервенирају код владе. А грађани сазивају протестне скуп- штине. И то све за то да одрже фикцију талијанског Трста, гдје већ сама појава словенских поротника у толиком броју, да се талијански могу лако елиминирати, руши из основа причу о тобожњем та- лијанском карактеру Трста. Словенци су у Трсту у својој кући, а има их толико, да имају право тражити да им се суди у материнском језику. И социјалистички орган у Трсту признаје отворено оправ- даност словенских расправа са словен- ским оптуженицима.

Умјетничка гостовања у Биограду. Између биоградског Народног Позори- шта, љубљанског, загребачког и софи- ског воде се преговори за гостовање чланова ових позоришта у биоградском Народног Позоришту за вријеме југо- словенске умјетничке изложбе. Сви по- звани узели би с члановима биоградског Народног Позоришта учешће у једном комаду.

Наше задругарство

— Лијеп примјер за углед —

Наш народ, увиђајући свакодневну по- требу и корист у оснивању Земљорад- ничких Задруга, готово у свима крајевима наше Домовине почео је оснивати ту корисну установу.

У мјесецу марту прошле године осно- вана је у Подгори, капетанија горњо-цр- мничка, Земљорадничка Задруга са 20 чланова, који се број у току те године повисо на 41.

На главној скупштини задругара у про- шлој години поведен је говор о циљу задруге, којом је приликом скренута паж- ња на три главна задатка: добар рад, примјерно владање и стална штедња, ко- ји су не само потребни за развитак једне задруге, већ и за појединца у опште.

Том приликом поведен је говор и о награђивању онијех, који се буду одли- ковали у раду на: виноградарству, воћар- ству, пчеларству и томе подобно, те је управа препоручила задругарима, да о- брате бољу пажњу на рад, како би се који од задругара препоручио за награду у којој било од поменутих грана.

За вријеме годишње ревизије по задру- гама, изасланик одјељења народне при- вреде г. С. Тиодоровић, предложио је за награду у виноградарству нашег задру- гара Јока Н. Вукмановића, на што му је одјељење упутило награду од 40 перне- ра. Од тога свога дара, желећи потпо- моћи своју задругу, поклатио јој је 20 пернера, због чега се скреће пажња не само задругарима, већ у опште нашем раднику да се угледа на овако лијеп

примјер нашег задругара, коме се овим изјављује признање и похвала, те да се прионе на што бољи и озбиљни рад, као и на потпомагање земљорадничких задру- га, јер су оне једини пут, помоћу којих се може наш сељак спасти од зла и на- шу привреду уздићи до вишег ступња свјетске културе.

Задругар.

Кратке вијести

Избори у Белгији. Ушљед изборне побједе клерикалне већине, која је по- расла на 16 гласова, влада велика узбу- њеност у либерално-социјалистичком та- бору. Радници у више фабрика обуста- вили су рад. У Лијежу је букнула побуна. Војска посредује. Демонстранти наваљују на исусовачке манастире. Социјалисти су из својег друштвеног дома отворили ватру. Три су демонстранта убијена; 5 их је тешко рањено. Немири у цијелој земљи све више преотимљу мах.

Прилике у Босни. У Сарајеву се гово- ри о скором распушту босанског сабора, те да ће влада покушати створити вла- дину странку и помоћи јој при новим изборима да дође до побједе.

Заједнички министар Билински ступиће пригодном свога борава у Сарајеву у до- дир с вођама свих странака, и својим утицајем настојаће, да се успостави рад- на способност земаљског сабора. Ако му успије створити радну способност свих умјерених елемената, неће доћи до рас- пушта, него ће сабор бити сазван почет- ком јула у засједање, да бар вотира буџет.

Несугласице у Тројном Савезу. У ца- риградским званичним круговима с много- поузданости говоре, да су између Ита- лије с једне и Њемачке и Аустро-Угарске с друге стране наступиле озбиљне несуг- ласице у питању даљег заузимања турских острва у Јејејском Мору. Говоре, да су Њемачка и Аустро-Угарска изјавиле, да Италија не смије заузети ни острво Ми- тилену а ни Хијос. У Турској се наравно обрадовали тим гласовима.

Одушевљење у Триполису. Изасла- ник Триполиса Сулејман ел Барми упра- вео је на турску комору и на новине Брзојав, у којем заклинје, да се Триполис не напусти, јер би то значило почетак двоје Турске, а једно би уздрмало по- вјерење исламског свијета. Макар Турци и напусте Триполис — каже он — бо- рићемо се ми даље на непријатеља или уништити или погинути.

Ухапшен аустро-угарски консул. Из Женева јављају, да је ондје ухапшен ау- стро-угарски консул Падовец-Кан ради крађе и проневијере. Недавно су неки ло- пови крадем упали у аустро-угарски кон- сулат те покрале неке драгоцености и око 30.000 круна. Сад су ти разбој- ници ухваћени у Лиону, а констатовало се, да је с њима био у споразуму и сам консул.

Народна одбрана Француске. Одгова- рајући на једну интерпелацију у сенату Француске ради народне одбране и слу- чају рата рекао је ратни министар Миљ- ран међу осталим, да влада има у при- праву неколико основа, које се тичу одбране земље. Неће се ништа пропустити, да буде све приправљено и за несретни случај рата. Појединости се не могу изно- сити, али све је учињено у тврдој вјери, да Француска мора по сваку цијену и свим могућим средствима побједу осигурати. Сенат је узео ову изјаву на знање с оду- шевљењем одобравањем.

Силни пожар у Цариграду. У поне- дјељак изјутра избио је велики пожар у Стамбулу у кварту Кабасакал у близини министарства правде. Ушљед јаког вјетра пожар је заузео јаке дименије, те су све дрвене куће из дванаест квартова пре- творане у згариште. Кварт, који силази до жељезничке пруге, потпуно је уништен. Ушљед оскудице у води пожар се све више ширио, те су попуцали и прозори на министарству просвјете. Више мини- стара било је на мјесту пожара. Ушљед пожара двојица су људи погинула а више их је рањено. Пожар је трајао 12 сати. Према тачним подацима изгорело је 1121 кућа, 112 дућана, 3 џамије, 6 школа, 1 богословија муслиманска, 2 хамама и 1 муслимански манастир. Штета ће изно- сити око 20 милиона круна. Број пострада- лих од пожара износи 20.000 душа.

Талијански научењак изгнан из Ау- стрије. Универзитетски професор и по- знати научењак Сигеле из Италије, који се бивио у Тиролу, изгнан је недавно из Аустрије. Талијанска штампа у Тиролу силно је огорчена због овог изгона. Уч- рок је овом поступку аустријских власти неки чланак, што га је Сигеле у једном француском листу написао о положају Талијана у Тиролу. Сегеле је против пре- гона уложио рекурс код намјесништва у Инсбруку.

Жене адвокати у Русији. Руска дума прихватила је основу закона, да се же- нама дозволи адвокатура.

Дневник

Повратак Господара. Јутрос се Његово Величанство Краљ аустријским царским јахтом „Геа“ вратио у своју земљу и пристио у Бар, одакле послје подне стиже на Цетиње.

Отпутовао на Тополицу. Његово Краљ. Височанство Књаз Нашљедник отпутовао је јуче послје подне на Тополицу, ради дочека Његовог Величанства Краља.

Посјетила кинематограф. Њено Краљ. Височанство Књагиня Нашљедница синоћ је посјетила кинематографску представу, праћена г-ђицом Добнеј и г. командиром Томановићем и извођела се на њој задржати све до свршетка. Истој представи присуствовао је и Његово Краљ. Височанство Књаз Петар.

Одликовање. Словенско Петроградско Благотворително Опћештво на својој свечаној скупштини 29. априла ов. год. за почасног свог члана изабрало је Преосвештеног Господина Д-ра. Никодима Милаша, далматинско-истриског умирвољеног епископа.

Преосвештеном Епископу Никодиму срдачно честитамо ово значајно одликовање и радујемо се што Словенско Опћештво овим даје јавнога израза у оцјени великих заслуга, које је Господин Милаш св. православни цркви учинио.

Надамо се, да ће ово одликовање Преосвештеном Епископу Никодиму дати воље и снаге, да он и у будуће своју дјелатност настави на корист свете наше цркве.

Испити зрелости. У великој државној гимназији испити зрелости почеће 31. маја. Писмени испити трајаће пет, а усмени два дана. Писмени ће почети 31. маја и трајаће до 4. јуна, а усмени испити биће 9. и 10. јуна.

Страни путници. И ако нема дана кад нашу пријестоницу не посјете бар по неколико путника са стране, ипак је број путника ових дана био знатно већи него обично. Чак их је неколико дошло и засебним својим аутомобилом. Као радосну појаву можемо забиљежити још и то, да су неки од њих почели да путују и по унутрашњости наше земље како би се са њоме што боље упознали, што је до сада врло риједак случај био.

Хипотекарна Банка. Онашој Хипотекарној Банци загребачки „Србобран“ доноси ову биљешку: „У Црној Гори основана је пред неко доба Државна Хипотекарна Банка у Цетињу, организација која је нека врст компромиса међу аустријским хипотекарним банкама и српском управом фондова. Влада је црногорска повјерила тој хипотекарној банци управу државних фондова, те допринијела 21/2 милијуна круна основног капитала. Кад не би један дио новца државних фондова био имобилизиран у дионицама других црногорских банака, могла би ова хипотекарна банка имати још више новца на располагање, док сада располаже укупно са преко 3 милиона круна.

Како се оснивањем ове хипотекарне банке доскочило великој јед-

ној потреби земље потпуно аграрне, доказује чињеница, да је у два мјесеца банка примила око 4000 молби за зајам, од којих је преко 1000 ријешено, а неколико стотина зајмова већ је исплаћено. Банка кани увести заложнице, док сада ради својим готовим капиталима. Овај ће завод бити од велике користи Црној Гори у економском погледу, јер ће омогућити сељаку, да добије новац потребит за побољшање земљишта и рада, а грађовима ће се пружити јефтини начин да се подижу веће зграде.

Надзор над хипотекарном банком има министарство финансија, а равнатељ је Црногорац, који је изучио науку у Прагу. Пословање завода упутио је др. Ф. Жишка, равнатељ земљишно-вјересијског завода Краљевине Далмације, па је тако и Далмација пружила братску руку овом заводу“.

Све даље вода носи... Биоградски Прес Биро ових дана је у јавности пустио један извјештај, у коме се износи како се тобож косовски валија увјерио да „народ“ у рашко-призренској митрополији неће г. д-р Дожића и да је о томе извјестио Порту и тражио, да се уништењем тога избора народ умири. Тај извјештај донијели су готово сви биоградски листови. Од куда он Прес Бироу и од куда да једно службено одјељење министарства спољних послова Краљевине Србије овакве извјештаје шири, не знамо, али је та чињеница врло карактеристична, а нарочито кад се доведе у везу с оним што сад „Вечерње Новости“ поводом тога саопштења доносе: „Измишљене су вијести, да се косовски валија увјерио, да народ неће д-р Дожића за митрополита рашко-призренског. Ову вијест протурила је злогласна котерија оних несрба, који чак и од Турака траже помоћи и тим их кураже да се мијешају и у црквена и вјерска питања наших саплеменика у Турској. Те издајнице не стиде се да јавно говоре да су чак потпуноци и валију да служи њиховим подлим смјерцима у томе питању. Пфуј животиње једне!“

„Српска Застава“ опет доноси „Извјештавају нас из Скопља, да је валија зближа био у инспекцији и да је поднио реферат Порту, али не у смислу како је јавио Прес-Биро, — већ напротив: да се увјерио у расположење народа за Дожића и да овоме треба одобрити избор за рашко-призренског митрополита“.

Испити слабих и сумњивих. Има већ недјељу дана како се у овдашњој великој државној гимназији врше испити слабих и сумњивих ученика како би се донио суд о њиховом превођењу у старије разреде.

Откривен злочин. У Биограду је тек сада случајно откривен злочин, који се тамо десио прије четири године. Радници Никола Вујачић и син му Јован, родом из Црне Горе, убили су у каменом мајдану на периферији Биограда радника Ивана Марковића — Дамјановића, родом из Црне Горе. На мјесто убиства, ту, у мајдану и

закопали су га и побјегли су Турску и сад се у Цариграду назлазе. Убиство су извршили из осветољубља, јер је Иван био Николаи заведе жену Стану, такође родом из Црне Горе. Због тога је Никола са сином напустио кућу и настањено се у мајдану, гдје је Ивана намамио, да му помогне при раду, па га ту и убио. За злочин се дознало из писма, које је Станин милошник Светозар Ристић из затвора писао и пријетио јој, да ће је проказати полицији, ако га материјално не помогне. Писмо је дошло у руке полицији биоградској, која је изнудила од Светозара и Стане признање и скелет убијеног отконала. Убица Никола и саучесник Јован тражени су од турских власти.

Кинематограф. У недјељу и у уторак у вече биле су у Зетском Дому кинематографске представе, које су биле лијепе посјећене и привукле отмјени пријестонички свијет. Обје ове представе изведене су на опште задовољство, пружајући врло пријатну забаву посјетиоцима. Овакав напредак нашег домаћег предузећа весели нас и нама је веома мило што, констатујући ово, можемо похвалити предисретљивост нашег грађанства према овом нашем домаћем предузећу, које је једина и уједно најпријатнија забава у пријестоници у дугим љетњим ноћима. Младим и тродољубивим подузетницима може се само честитати на раду и пожелети им истрајност у започетом послу.

Вријеме. Има већ неколико дана како се вријеме спрема на кишу и како се често облачи, ма да киша није скоро било, и ако је у суботу почела промицати, али и брзо престала. Ушљед тога ових дана имали смо велике запарине, ма да су ноћи свеже и пријатније. Данас се знатно наоблачило и изгледају су на кишу.

Биљешник

Кад су гавску библиотеку, при промјени директора, прокували, дошле, нашли су које на турском језику ит. кривцама правину која лежи од 1893. године. Она је тежине износила 119 кила. Докtorsки дела, које нијесу биле раздате, било је 25.000 кила, а два ормара била су пуна гнијезда сивачица митела.

У Хамбургу је пиштен у саобраћај пароброд „Император“ који је дугачак 268 метара а широк 29. Овај пароброд неће моћи проћи кроз панамски канал.

Милонир Венденер, који је у катастрофи „Титаника“ изгубио сина и унука, поконио је милион долара да се савида склониште за дјецупаказе.

У суботу је почело рад у Сарајеву српско дилетанско друштво, које стоји под златом Александра Милојевића, бившег члана Н. Тозоршца у Биограду. Прва му је представа била „Бидо“.

У петак је у Сарајево пристио је аустријски министар финансија д-р витез Биљински ради проучавања прилика у Босни и Херцеговини.

На Марсељу добило је француско министарство унутрашњих послова вијест, да су из једном пароброду, који је стигао из Кине, обавезала два путника уз сумњиве симптоме. Држи се, да се ради о кући. Брод је дезинфициран.

Као што јављају из Биограда, краљ је примио оставку досадашњег војног министра генерала Степана Степановића, па је на његово мјесто именовао генерала Радомира Путника, шефа генералног штаба.

Ратно министарство у Русији наручило је 150 авиона за војску. Све су то моноплан системи Изборг. 140 градине се у Русији а отагли у иностранству.

Стево Коначевић извјештао је српској колу у Брчком 120 хиљада, а Иван Гајић 30 хиљада круна и тиме су је потпуно обезбједили.

Срби у Визби (Америка) спремају се да подигну српску православну цркву.

— На жељезничкој станици у Тополици (Америка) убио је Црногорац Андрија Мирковић Бокела Јова Грговића трговца. Веле, да је убиство извршено због неких новца.

— У Гери (Америка) ухапшен је архимандрит Јоаникије Марковић, пошто није праши свештеник и пошто је издавао лажне испране.

Разне вијести

Нови Карусо. Из Лондона јављају, да је нови теор у „Конвент Гордену“, Ђовани Мартинели, ових дана код свога првога ступања у „Тоску“ постигао нечувен успјех. Критичари упоређују младог Талијана са Карусом. Послије прве пјесме „Recondita armonia“ настала је у кући права буре одобравања, а са галерије се чуо гласни и одушевљени поклик: „Бог вас благослови!“ Мартинели, који има не само диван глас, него и прекрасну игру, био је још до недавно кларинетиста код једне војничке музике у Науауу.

Диктограф. Диктограф се назива једна мала електрична машина, коју су недавно пронашли у Америци и која има својство, да сваки шум, који се чује, увелича 4—500 пута. Помоћу тога апарата уредник једног бенчког листа успио је, да чује, шта се у петој соби највише шептало. Овај проналазак дао је повода једном новом проналазку, који је учинио председник општине у граду Охији (Америка). Он је на столу имао диктограф и не мало се изненадио, кад је на њему чуо, како се кметови договарају са једним предузимачем, како да истрају једну председничкову наредбу. Председник је диктографом све то чуо, и ако су кметови у трећој соби тихо шептали. Сад су се на охијског председника угледали и шефови других надлештава, те набавили диктограф.

ОГЛАСИ

Моје никад незаборављеном сину

† **Ђуру А. Иванишевићу**

у недјељу 3. јуна ове год. у 10^{1/2} ура држају четрдесетодневни помен на новом гробљу о чему овим извјештајем сроднике и познанике.

Ожалошћена

Стане А. Иванишевић

Р. 35, бр. 29, 1.1

Објава. На Балшића Пазару у мојој кући поново сам отворио гостионицу.

Изврсна кухиња и уређене собе познате су мојим посјетиоцима. И овом приликом препоручујем се за посјету.

Цетиње, **Неђељко Мандић.**
Р. 29, бр. 30, 1.3

Јављам поштованим муштеријама да **моју БРИЈАЧКУ РАДЊУ** преносим 1. јуна у кућу Неђељка Мандића на Балшића Пазару

Цетиње, С поштовањем
Ђоко Т. Велимировић
Р. 24, бр. 28, 2.3 бријач

НА ЗНАЊЕ

Грађевине свих врста израђује фирма

Антонa Беладе и другова.

Заступник Алојз Мали
Цетиње Р. 15, Број 23, 5.6

Издају се под кирију куће:

а) у Катунској улици, број 83, подесна за кафану, гостионицу или радионицу; и

б) у **Церовића улици** — пред „Владиним Домом“, такође подесна за кафану, гостионицу, радионицу, а и за стан.

Прва се може примати 1. јуна тек год., а друга одмах.

За погодбу обратити се:
Јошу М. Маргиновићу,
Р. 55, бр. 25, 5.6 кавалу итал. летанице.

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пилааног дрва: дасака, мурала, јеловог пињеног, храстовог, буновог, сировог и куханог. Паркета бунова и храстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешовог каменог угљена.

Све уз врло умјерене дневне цијене.

од 1911. год.
П. бр. 39, 11—54

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински.